

Premis Nacionals de Cultura 2020

Sumari

Presentació

– 05

Premis 2020

– 08

Jurat 2020

– 21

La història dels premis

– 23

Colofó

– 31

Presentació

Conscients de la responsabilitat que suposa la concessió dels guardons de la màxima institució del país per al món de la cultura, i encara més en un any difícil com el 2020, el Plenari i tot l'equip del CoNCA hem estat treballant per fer d'aquesta edició una celebració i una reivindicació de la cultura.

Sabem que els Premis Nacionals de Cultura són l'acció més visible i transversal del CoNCA davant tot el sector de la cultura en el calendari de l'any. La nostra prioritat és que serveixin per donar la màxima visibilitat i el màxim reconeixement a les persones i entitats guardonades, així com a les seves obres. Volem fer un esforç especial per donar més difusió als Premis i utilitzar aquest ressò en benefici de la cultura al nostre país.

Els Premis Nacionals de Cultura han reconegut la tasca de més de 380 creadores i creadors, professionals i entitats del sector cultural del país al llarg de les seves 45 edicions. El Plenari actual de la institució, integrat per Vinyet Panyella, Margarida Troguet, Jordi Font, Salvador Casals, Edmon Colomer, Núria Iceta i Miriam Porté, volem garantir que els vint-i-cinc guardons del nostre mandat siguin l'expressió de la diversitat i riquesa de la cultura catalana i respectin l'equilibri de gènere, trajectòria, disciplines i procedència territorial.

Referents, inspiració i compromís

Maria del Mar Bonet i Tricicle són dos referents de la cultura catalana al món. La cantant i compositora mallorquina rep la màxima distinció cultural del país pel conjunt de la seva obra artística, amb més de cinquanta anys de trajectòria, en què ha excel·lit com a cantant i ha exercit com a ambaixadora de la música popular mediterrània en tota la seva diversitat. La companyia de teatre de Joan Gràcia, Carles Sans i Paco Mir, Tricicle, ha trencat fronteres amb el llenguatge universal de la mímica i la poètica de la vida quotidiana. Ha estat reconeguda amb el Premi Nacional de Cultura després de quatre dècades dalt dels escenaris i d'anunciar recentment la seva retirada.

La cineasta Carla Simón ha estat premiada als principals festivals del món amb la seva òpera prima *Estiu 1993*, convertida en un dels fenòmens cinematogràfics de 2017. El CoNCA ha volgut incorporar amb ella el reconeixement a professionals que són una clara font d'inspiració per a les noves generacions. Simón ha esdevingut un referent per a tota una fornada de directores de cinema.

El projecte de música, teatre i dansa Xamfrà i la residència de creació Centre d'Art i Natura de Farrera (CAN) són dos exemples d'un ferm compromís comunitari i amb el territori que els acull. Si el primer ha estat el punt de trobada durant més de cinquanta anys per a milers

d'infants i famílies als barris del Raval, Sant Antoni i el Poble-sec — primer sota l'aixopluc de la Fundació Arc Música i ja pròpiament com a Xamfrà des del 2004—, el segon fa vint-i-cinc anys que aixopluga artistes i investigadors al Pallars Sobirà. El CoNCA ha premiat la seva extraordinària tasca educadora.

Amb la proclamació i el lliurament del premi, s'inicia un projecte de col·laboració entre els guardonats i el CoNCA per establir aliances amb tot el sector cultural per tal que durant tot l'any —és a dir, fins a la concessió de l'edició 2021— tinguin lloc el màxim d'activitats possibles que contribueixin a fer visible la seva obra i a atreure nous públics per a la cultura. Aquest és el principal motiu per haver decidit que fossin cinc les persones i entitats guardonades. Ens fa molta il·lusió allargar l'efecte dels Premis Nacionals de Cultura durant tot un any, i enfortir la cooperació entre institucions, artistes, entitats i mitjans de comunicació.

Plenari del CoNCA
Jurat dels Premis Nacionals de Cultura 2020

Maria del Mar
Bonet

Centre d'Art
iNatura de Farrera

Carla Simón

Tricycle

Xamfrà

Música / Escena / Inclusió Social

Maria del Mar Bonet

Palma, 1947
Cantant

Pel conjunt de la seva obra artística, amb més de cinquanta anys de trajectòria, en què ha excel·lit com a cantant i ha exercit com a ambaixadora de la música popular mediterrània en tota la seva diversitat. Com a compositora, ha contribuït a divulgar l'obra de grans poetes mallorquins i universals i ha establert col·laboracions fructíferes amb músics d'arreu del món, combinant sons i ritmes i promovent els valors de l'intercanvi i el diàleg. La seva obra abraça també l'escriptura i la pintura. Va formar part del col·lectiu Els Setze Jutges i la seva presència en els principals escenaris del país és constant. Té més de quaranta discos publicats i compta amb els principals reconeixements de les Illes Balears, la Generalitat de Catalunya i el Ministeri de Cultura.

Centre d'Art i Natura de Farrera

Residència de treball
per a artistes i investigadors

Per la seva tasca de prop de vint-i-cinc anys com a residència de creació per a artistes i investigadors, en un entorn natural privilegiat, amb un projecte sòlid de conservació del patrimoni material i immaterial; per l'afavoriment i la divulgació de la creació, la recerca i les arts; i pel compromís amb el territori i la integració en la comunitat de l'Alt Pirineu. El centre, gestionat per una associació sense ànim de lucre, Amics del CAN, té un programa propi de cursos, seminaris i activitats que l'han convertit en un nucli d'irradiació cultural i atracció de creadors al seu voltant. El Centre d'Art i Natura de Farrera (CAN) també treballa en xarxa amb altres centres de creació nacionals i internacionals.

Carla Simón

Barcelona, 1986
Directora i guionista de cinema

Pel reconeixement del seu talent personal i la seva trajectòria professional, que han suposat també un impuls decisiu a la participació i el reconeixement per a tota una generació de directores catalanes, per a les quals ha esdevingut inspiració i referent. Després d'haver realitzat curtmetratges i documentals, va ser multipremiada als principals festivals del món amb el seu primer llargmetratge, *Estiu 1993* (2017). Va rebre els premis Goya i Gaudí de direcció, i la pel·lícula va ser la representant d'Espanya als premis Oscar. També volem destacar la seva col·laboració amb «Cinema en curs», un programa de pedagogia del cinema i amb el cinema a escoles i instituts.

Tricycle

Companyia de teatre

Per la seva aposta per un teatre que els permetés arribar, amb el gest i l'humor, a tots els públics amb una proposta original basada en la poètica de la vida quotidiana i la relació interpersonal, la qual els ha dut des de Barcelona a teatres de tot el món i a ser mereixedors de grans èxits amb el llenguatge universal de la mímica. Des de la representació de petits esquetxos en carrers i espais alternatius mentre estudiaven a l'Institut del Teatre de Barcelona, la companyia formada pels actors Joan Gràcia, Carles Sans i Paco Mir acaba d'anunciar la seva retirada dels escenaris després de quaranta anys de trajectòria professional. Al llarg de la seva carrera han rebut els principals premis de les arts escèniques del país.

Xamfrà

Música / Escena / Inclusió Social

Per la seva tasca educadora i d'inclusió social a través de l'ensenyament i la pràctica de la música i les arts escèniques amb l'objectiu de garantir el dret universal a la pràctica artística. Xamfrà és una iniciativa de la Fundació L'Arc Música, que fa més de cinquanta anys que treballa per l'educació integral de les persones. Amb la creació d'espais de trobada als barris del Raval, Sant Antoni i el Poble-sec, milers d'infants, joves i famílies s'han pogut trobar per fer música, teatre, dansa..., amb la complicitat de diferents agents socioeducatius de la ciutat per aconseguir l'equitat en l'accés, el rigor artístic i l'atenció a les persones. El seu model d'intervenció socioeducatiu ha estat inspirador d'altres projectes arreu del país.

Jurat 2020

Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

Plenari

Vinyet Panyella i Balcells

– Presidenta

Margarida Troguet i Taull

– Vicepresidenta

Jordi Font i Cardona

– Secretari

Salvador Casals i Romagosa

– Vocal

Edmon Colomer Soler

– Vocal

Núria Iceta Llorens

– Vocal

Miriam Porté Solano

– Vocal

La història dels premis

Els Premis Nacionals de Cultura, que atorga el CoNCA des de l'any 2009, formen part de la història de la cultura rellevant del país.

Els Premis Nacionals van ser instituïts per la Generalitat republicana el 1932, es van interrompre amb la Guerra Civil el 1938 i es van reprendre el 1982 amb l'arribada de la democràcia i el restabliment de la Generalitat de Catalunya. El Decret 72/1995, de 7 de març, va crear la denominació de Premis Nacionals de Cultura per a uns premis que s'atorgaven a diversos àmbits culturals i disciplines artístiques. A partir de l'any 2013, el Decret 148/2013, de 2 d'abril, unifica les diverses categories existents fins aleshores en una sola denominació, Premi Nacional de Cultura, i estableix un màxim de deu premis.

El 2011 el CoNCA va publicar el llibre *Premis Nacionals de Cultura 1932-2011*, que mostra la història d'aquests premis. Es pot consultar a www.conca.cat.

Persones i entitats
guardonades en
edicions anteriors

- Maria Bohigas
- Jaume Cabré
- Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya
- Federació d'Ateneus
de Catalunya
- Litterarum Móra d'Ebre
- Josefina Matamoros
- Museu de Lleida
- Clara Peya
- Josep Ponsatí
- Carme Rusalleda

- *Catorze*
- Centre de Titelles de Lleida
- Josep Anton Codina
- Fundació Festa Major de Gràcia
- Fundació Pau Casals
- Jesús Julve, *Hausson*
- Fina Miralles
- Jordi Pàmias
- Valentí Puig
- Albert Vidal
- Josep Cots
- Maria Espeus
- Fundació Apel·les Fenosa
- Joan Francesc Mira
- Hèctor Parra
- Raimon
- Carles Santamaria
- Secretariat de Corals Infantils
de Catalunya
- Albert Serra
- Emma Vilarasau

2019

2018

2017

- Josep Maria Aragonés i Rosa Fusté (Antaviana Films)
  - Lola Badia
  - Centre de Documentació del Patrimoni i la Memòria / Carrutxa
  - Los Galindos
  - Joan J. Guillén
  - Dani Karavan
  - Quartet Casals
  - Clara Segura
  - Antònia Vicens
  - Enrique Vila-Matas
- Josep Maria Cadena
  - Guillermina Coll
  - Núria Espert
  - Federació de Diables i Dimonis de Catalunya
  - Fundació Privada Espai Guinovart
  - Francesc Parcerisas
  - Xavier Pla
  - Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries
  - Amèlia Riera
  - Jaime Rosales

- Amical Wikimedia
  - Mireia Barrera
  - La Principal de la Bisbal
  - Joan Massagué i Solé
  - Roberto Oliván
  - Vicenç Pagès Jordà
  - Pepa Plana
  - Sónar
  - The Dalí Museum
  - Jaume Vallcorba
- Hermann Bonnín
  - Josefina Castellví
  - Centre de Lectura de Reus
  - Agustí Fernández
  - Josep Maixenchs
  - Eduardo Mendoza
  - Imma Monsó
  - Elsa Peretti
  - Josep Ramoneda
  - Torres Monsó

2016

2015

2014

2013

- Museu Etnogràfic de Ripoll, *Patrimoni Cultural*
- Franc Aleu, *Audiovisual*
- Fira de Circ al Carrer de la Bisbal d'Empordà, *Circ*
- Jaume Ayats, *Cultura Popular*
- Josep Bunyesc, *Arquitectura i Espai Públic*
- Enric Casasses, *Literatura*
- Festival BarnaSants, *Cançó d'Autor, Música*
- Valentí Fuster, *Pensament i Cultura Científica*
- La Porta - Associació de Dansa Independent de Barcelona, *Dansa*
- Isaki Lacuesta, *Cinema*
- Òmnium Cultural, *Projecció Social de la Llengua Catalana*
- Arnau Puig, *Trajectòria Professional i Artística*
- Àngels Ribé, *Arts Visuals*
- Carme Sansa, *Teatre*
- Enric Satué, *Disseny*
- Carme Solé Vendrell, *Còmic*
- Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya (APdC), *Dansa*
- Pere Arquillué, *Teatre*
- David Balsells, *Patrimoni Cultural*
- Oriol Bohigas, *Trajectòria Professional i Artística*
- Joan Busquets, *Arquitectura i Espai Públic*
- *Cavall Fort, Projecció Social de la Llengua Catalana*
- Judith Colell i Jordi Cadena, *Cinema*
- Joan Fontcuberta, *Arts Visuals*
- Jordi Font i Ferré, *Pensament i Cultura Científica*
- Pepe Gálvez, Alfons López i Joan Mundet, *Còmic*
- Llibreria Quera, *Cultura Popular*
- Los Excéntricos, *Circ*
- Javier Mariscal, *Disseny*
- Mariona Omedes, *Audiovisual*
- Marta Pessarrodona, *Literatura*
- Miguel Poveda, *Música*
- Antonio Altarriba i Kim, *Còmic*
- Mercè Arànega, *Teatre*
- Eugènia Balcells, *Arts Visuals*
- Baró d'Evel Cirk Cie., *Circ*
- Esteve Bonell, *Arquitectura i Espai Públic*
- Jordi Cervelló, *Música*
- Joan Ignasi Cirac, *Pensament i Cultura Científica*
- Miquel de Palol, *Literatura*
- El Punt - Hermes Comunicacions, *Projecció Social de la Llengua Catalana*
- Albert Garcia Espuche, *Patrimoni Cultural*
- Miguel Milà, *Trajectòria Professional i Artística*
- Toni Mira - Nats Nus, *Dansa*
- Roser Ros, *Cultura Popular*
- Pere Secorún, *Audiovisual*
- Claret Serrahima, *Disseny*
- Claudio Zulián, *Cinema*
- ANIMAC, *Audiovisual*
- Associació de Professionals de Circ de Catalunya (APCC), *Circ*
- Rosa Maria Calaf, *Periodisme*
- Eudald Carbonell, *Pensament i Cultura Científica*
- Josep Maria Castellet, *Trajectòria Professional i Artística*
- Guillem Cifré, *Còmic*
- Núria Font, *Dansa*
- Fundació Vila Casas, *Patrimoni Cultural*
- Enric Jardí, *Disseny*
- Bienve Moya, *Cultura Popular*
- Francesc Orella, *Teatre*
- Pere Portabella, *Cinema*
- Jaume Pòrtulas, *Literatura*
- Josep Quetglas, *Arquitectura Espai Públic*
- Jordi Savall, *Música*
- Octavi Serret, *Projecció Social de la Llengua Catalana*
- Francesc Torres, *Arts Visuals*

2012

2011

2010

2009

El CoNCA ha celebrat el 29 de novembre la Nit dels Premis Nacionals de Cultura 2020 amb un programa doble per a televisió d'homenatge als premiats i premiades: l'emissió del documental *Resiliència*, dirigit per Alba Cros, i un programa dirigit per Xavier Ricart, emesos a Televisió de Catalunya.

El CoNCA agraeix el suport de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals a la difusió dels Premis Nacionals de Cultura.

#PremisNacionalsCultura

Disseny i maqueta: opisso.studio

Fotos: David Ruano / Juan Miguel Morales (Maria del Mar Bonet)

Coordinació de l'edició: Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, CoNCA

Revisió lingüística: Tau Traduccions SL

Barcelona, 2020

Dipòsit legal: B. 22659-2013

Co NCA

Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts